Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Eduskunnan talousvaliokunnan asiantuntijakuuleminen 27.10.2021

Asia: U 55/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2018/842/EU sitovista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021—2030 ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi (taakanjakoasetus) muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi valtioneuvoston kirjelmästä U 55/2021 vp.

Maa- ja metsätaloutta koskevat 55-valmiuspaketin lakialoitteista erityisesti taakanjakoasetus, LULUCF-asetus ja uusiutuvan energian direktiivi.

Eurooppalaisessa ilmastolaissa kiristettiin EU:n vuoden 2030 ilmastotavoitetta niin että vuoteen 2030 mennessä koko EU-alueen kasvihuonekaasujen nettopäästöjä tulee vähentää vähintään 55 prosenttia vuoden 1990 tasosta. Lisäksi asetettiin tavoite saavuttaa EU:n laajuinen hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä.

Maa- ja metsätalousministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja haluaa nostaa valtioneuvoston kirjelmään U 55/2021 vp liittyen esille seuraavat maataloutta koskeva asiakohdat:

Taakanjakosektorin asetus

Komission taakanjakosektorille esittämä Suomen kansallisen päästövähennystavoitteen nosto nykyisestä 39 %:sta 2005-2030 50 %:iin on erittäin kunnianhimoinen. Maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä raportoidaan useammalla eri raportointisektorilla (maatalous-, maankäyttö- ja energiasektori) (kts. kuva). Taakanjakosektorille maatalouden päästöistä kuuluvat kotieläinten ruuansulatukseen ja lannankäsittelyyn liittyvät metaanipäästöt (CH_4) sekä maaperään liittyvät dityppioksidipäästöt (N_2O). Näiden päästöjen vähentäminen on erittäin vaikeaa ilman tuotannossa tapahtuvaa vähenemistä.

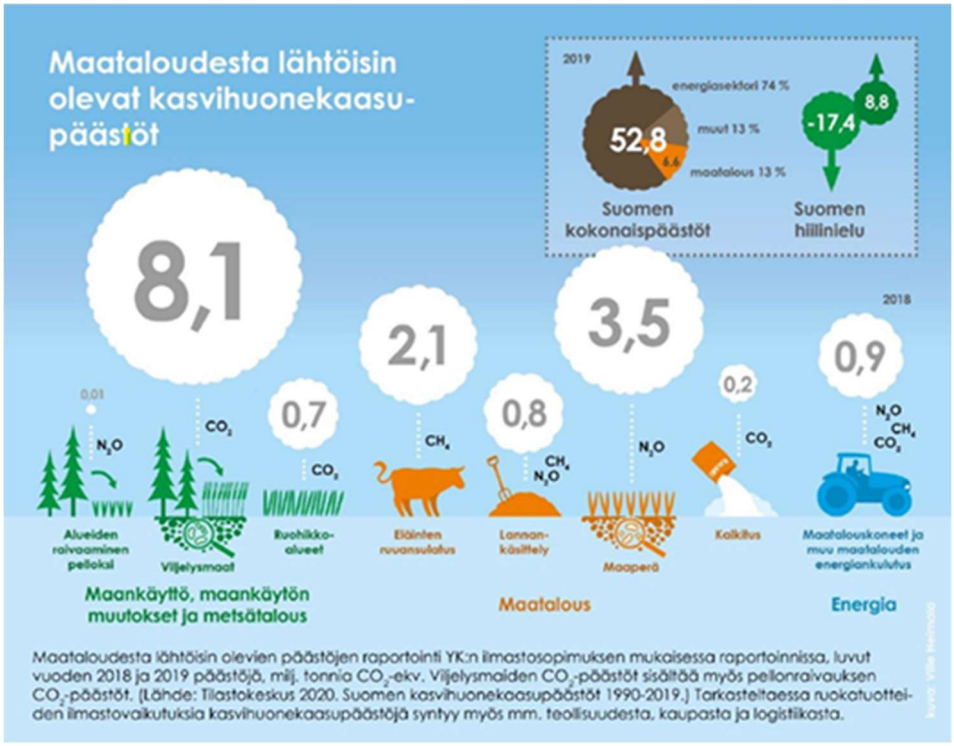

Lähde: Luonnonvarakeskus

Maankäyttösektorille on huomattavasti helpompaa ja kustannustehokkaampaa löytää päästövähennyskeinoja maatalouteen liittyvien päästöjen vähentämiseksi kuin maataloussektorille. EU:n komissio on omissa arvioissaan havainnut myös yllä mainitut haasteet maatalouden päästövähennysten osalta.

Komissio on ehdottanut osana 55-valmiuspakettia ja maankäyttösektoria koskevaa ns. LULUCF-asetusta, että maatalouden päästöt irrotettaisiin taakanjakosektorista ja ruuantuotannon päästöjä tarkasteltaisiin yhdessä metsätalouden ja muun maankäytön kanssa 2030-luvulla (ns. AFOLU-sektori). Maa- ja metsätalousministeriö pitää laskentatapaan liittyvää kehitystä kannatettavana, sillä se mahdollistaa maatalouden ilmastotoimenpiteiden kokonaisvaltaisemman tarkastelun.

AFOLU-sektorin hiilineutraalisuustavoitteen asettaminen ja sen jyvitys jäsenmaille ovat vielä kuitenkin epäselviä komission ehdotuksessa. Valtioneuvosto on avoin tarkastelemaan niitä ja muodostaa niihin kannan, kun komissio esittelee tarkemman esityksen. EU-sääntelyssä ei tule kuitenkaan luoda tilannetta, jossa metsäisten maiden hiilinielut kompensoivat muiden maiden maatalouden päästöjä. Tarkemmin tästä LULUCF-asetusta koskevassa kirjelmässä (U 49 2021 vp).

Taakanjakoasetusehdotuksessa kuvataan joustot maankäyttö- ja taakanjakosektorin välillä. Suomen on mahdollista käyttää maankäyttösektorilta mahdollisesti ylijääviä yksiköitä kunnianhimoisen taakanjakosektorin tavoitteen saavuttamiseksi.